

Monivuotinen rahoituskehys – kasvua ja investointeja EU-rahoituksella 2028 – 2034

EU:n seuraavaa monivuotista rahoituskehystä (MFF) valmistellaan aikana, jolloin Euroopan unioniin on kohdistunut laajoja ulkoisia vaikutuksia ja sisäistä uudistumisen painetta. Pandemian jälkivaikutukset, sota Euroopan maaperällä, ilmastokriisi, kiihtynyt teknologiakilpailu ja heikot talousnäkymät sekä unionin tuleva laajentuminen haastavat uudistamaan niin EU:n talouspolitiikkaa kuin monivuotista rahoituskehystä.

Näiden haasteiden valossa EU:n poliittisten tavoitteiden sekä toisaalta budjetin koon ja käyttötarpeiden yhteensovittaminen on entistä vaativampi tehtävä. EK tukee komission poliittisissa suuntaviivoissa esitettyä ajatusta budjetin uudistamisesta nykyistä fokusoidummaksi, yksinkertaisemmaksi ja tehokkaammaksi.

EK:n näkemyksen mukaan seuraavan monivuotisen rahoituskehyksen ohjaavana periaatteena tulisi olla varojen käyttö sellaisiin kohteisiin, joilla tuotetaan aitoa eurooppalaista lisäarvoa. On tunnistettava alueet, joilla yhteiset toimet tuottavat tehokkuushyötyjä, lisäävät unionin kriisinkestävyyttä ja auttavat EU:ta globaalissa kilpailussa. Näiden tulisi olla etusijalla EU-budjetin käytössä.

EK tukee voimakkaasti sitä, että Ukraina saa tarvittavan sotilaallisen ja humanitaarisen tuen. Ukrainan taloudellisten tarpeiden tulee olla seuraavan monivuotisen rahoituskehyksen vahva prioriteetti, mukaan lukien pitkäaikainen rahoitusjärjestely jälleenrakentamista varten. Ukrainalle on tarjottava uskottava polku kohti unionin jäsenyyttä.

Edellä mainittujen ohjaavien periaatteiden lisäksi EK on tunnistanut viisi temaattista painopistettä, jotka tarvitsevat erityistä huomiota tulevalla rahoituskaudella:

1. Strategiset investoinnit
2. Saavutettavuus
3. Tutkimus ja kaupalliset innovaatiot (TKI)
4. Uudet omat varat
5. Oikeusvaltioperiaate

Yhteystiedot

Penna Urrila, pääekonomisti, penna.urrila@ek.fi
Päivi Wood, johtava asiantuntija, paivi.wood@ek.fi

Monivuotinen rahoituskehys – kasvua ja investointeja EU-rahoituksella 2028 – 2034

Strategiset investoinnit. EK on ehdottanut uutta EU-tason investointirahoituksen välinettä, joka keskittyisi strategiaan investointeihin ja perustuisi kilpailullisuusperiaatteelle. Rahoituksen käytön tehostaminen on olennaista strategisten investointien edistämiseksi.

Tällaisen rahoituskokonaisuuden tulisi olla kooltaan riittävä (esim. 400–500 miljardia euroa), jotta se auttaisi purkamaan valtiontukisääntöjen nykyisiä poikkeuksia. EK:n näkemyksen mukaan se voisi sisältää sekä avustuksia että lainoja, esimerkiksi 50 % - 50 % jakaumalla. Ehdotettu Euroopan kilpailukykyrahasto tulisi luoda näiden suuntaviivojen mukaisesti, ja lainanannossa voidaan käyttää myös EIP:n asiantuntemusta. Varat olisi kohdennettava ensisijaisesti MFF-kehityksen puitteissa resursseja uudelleenkohdentamalla, kehittämällä EU:n omia varoja tai lisäämällä jäsenmaiden maksuosuuksia EU:n budjettiin. Yhteistä velkaa tulisi käyttää vain viimesijaisena keinona.

Saavutettavuus. Muuttuneessa geopoliittisessa tilanteessa on äärimmäisen tärkeää, että fyysinen infrastruktuuri tukee eri alueiden saavutettavuutta ja takaa sisämarkkinoiden toiminnan. Verkkojen Eurooppa -rahoitusvälineen (CEF) rahoituskriteerien on vastattava strategiaan tarpeisiin, erityisesti koskien sotilaallista liikkuvuutta. Lisäämällä resursseja sotilaalliseen liikkuvuuteen vahvistamme myös unionin ulkorajaa.

Tutkimus ja kaupalliset innovaatiot (TKI). Horisontti-ohjelman nykyinen kolmipilarinen rakenne tulisi säilyttää, sillä sen avulla on menestyksekkäästi toimeenpantu EU:n strategioita ja uudistettu teollisuutta. Pilari 2 on ratkaiseva innovatiiviselle teollisuudelle ja välttämätön kaupallisesti skaalautuvien ratkaisujen tuottamiskyvylle Euroopassa. Seuraavalla rahoituskaudella on lisättävä EU-tasoisia TKI-investointeja. Pilarin 2 resurssit on turvattava vähintäänkin nykyisellä tasollaan, ellei niitä kyetä lisäämään. Yritysten roolia tulevassa pilarissa 2 on lisättävä. Ohjelmien laatuun ja tarkoituksenmukaisuuteen on kiinnitettävä erityistä huomiota. Talouskasvun, strategisen kilpailukyvyyn ja digivihreän kaksoissiirtymän toteuttamisen tulisi olla TKI-politiikan ja sen rahoituksen ytimessä.

Uudet omat varat. Uusien prioriteettien, kuten puolustustarpeisiin liittyvien menojen myötä tarvitaan kasvavassa määrin uusia tulonlähteitä. Ensin on kuitenkin tehtävä perusteellinen arvio nykyisistä menoista ja siitä, voisiko niiden tehokkuutta parantaa strategisten prioriteettien näkökulmasta. Nykyisten menojen uudelleenkohdentaminen tai tarkistaminen saattaa olla tarpeen. Jos uusia varoja otetaan käyttöön, niiden lopullinen tavoite on sidottava strategiaan prioriteetteihin ja EU-tason lisäarvoon.

Oikeusvaltioperiaate. EU-rahoituksen oikeusvaltioperiaatteen ehdollisuutta on vahvistettava sekä varojen käytön valvontaa tehostettava. Nykyistä oikeusvaltiomekanismia on käytettävä aktiivisemmin.

Yhteystiedot

Penna Urrila, pääekonomisti, penna.urrila@ek.fi
Päivi Wood, johtava asiantuntija, paivi.wood@ek.fi